

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יבמות - צ"ו

1. **אמרו לו:** 1. מתה אשתך, 2. נשא אחותה מאביה, 3. מתה - נשא אחותה מאמה, 4. מתה - נשא אחותה מאביה, 5. מתה - נשא אחותה מאמה, מה הדין?
 - א. אם נמצאו כולן קיימות וכל העדויות היו שקר - מותר בראשונה ובשלישית ובחמישית כיון שאינן 'אחות אשתו'.
 - ב. וכן אם נפלו שלשתן ליבום ובא היבם על אחת מהן, נפטרו הצרות. אבל אסור בשניה וברביעית כיון שהם 'אחות אשתו' שלא תופס בה קידושין.
 - ג. אם העדות על אשתו הראשונה נכונה, תפסו קידושיו בשניה ולפיכך - מותר בשניה וברביעית ופוטרות צרותיהן, ואסור בשלישית ובחמישית.

2. **משנה -** כשאחד מן האחים הראויים לייבם בן תשע שנים ויום אחד. מה ההבדל בינו לבין האחים הגדולים?

קטן שעשה מאמר - פוסל לשאר האחים דווקא 'בתחילה', כשעשה זאת לפנייהם. אבל הם פוסלים אותו אף כשעשו זאת 'בסוף' לאחריו.

קטן שבא על יבמתו - פוסל אותה אף על אחיו הגדול שעשה מאמר. [ובזה אין חילוק בינו לגדול].

3. **גמרא -** הגדול פוסל על האחים בביאה, במאמר, בגט, בחליצה. באלו דרכים הקטן פוסל את היבמה לשאר האחים?

בברייתא מבואר: בביאה. שמואל הוסיף: גט. ואילו רב תחליפא הוסיף: מאמר.

אף שיטת ר' מאיר בברייתא: שפוסל בגט [וכן במאמר] ומה ששינונו: 'עשו ביאת בן תשע כמאמר בגדול, ר"מ אומר: עשו חליצת בן תשע כגט בגדול' ולא הזכיר גט עצמו של קטן כיון שאף שפוסל כוחו גרוע מגט של גדול, לר"ג דאמר אין גט אחר גט, זה דווקא בגדול אחר גדול וקטן אחר קטן, אבל גדול אחר קטן מועיל. לרבנן הסוברים יש גט אחר גט, זה דווקא בגדול אחר גדול או בקטן אחר קטן, אבל קטן אחר גדול לא מועיל.

4. **משנה -** מה הדין בביאה אחר ביאה בקטן?
 - א. קטן שבא על יבמתו, ואח"כ בא עליה אחיו קטן - לחכמים: פוסל השני את הראשון שהרי זה כמאמר אחר מאמר ושניהם חלים לחכמים.
 - ב. לר' שמעון: לא פוסל, כיון 'אם ביאה ראשונה ביאה - ביאה שנייה אינה ביאה, ואם ביאה ראשונה אינה ביאה - ביאה שנייה גם אינה ביאה'.
 - ג. קטן שבא על יבמתו ואח"כ בא על צרתה - לחכמים: פוסל את הראשונה על עצמו. כיון שאין ביאתו הראשונה קנין גמור, וכיון שהשניה צריכה גט הראשונה אסורה ב'לא יבנה' וכ"ש שאסור בשניה משום 'שני בתים'.
 - ד. לר' שמעון: לא פוסל. שביאת קטן אינה 'קונה ומשיירת' אלא ספק.
 - ה. [חכמים הפוסלים אם בא אח"כ על צרתה דלא כבן עזאי הסובר: אין מאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד].

5. **משנה -** אלו דינים שנינו בענין ביאת קטן [ט' שנים ויום]?
 - א. בא על יבמתו ומת - חולצת ולא מתייבמת - שביאתו נחשבת כמאמר ונחשבת אשת ב' מתיים.
 - ב. ואיסור זה נוהג לא רק כשיש צרה שגוזרים שמא יאמרו שתי יבמות מתייבמות, אלא אף כשאין צרה.
 - ג. בא על יבמתו, ומשהגדיל נשא אשה אחרת ומת ושתי נשותיו נופלות ליבום, אם לא בא על הראשונה משהגדיל, הראשונה חולצת ולא מתייבמת, [כיון שנחשבת אשת שני מתיים] והשנייה או חולצת או מתייבמת.
 - ד. רבי שמעון חולק וסובר שאין חיסרון בזיקת שני יבמין, ומייבם לאיזו שירצה, וחולץ לשנייה [לשיטתו שביאת קטן נחשב ספק].
 - ה. נשא אשה ומת בלא בנים - אשתו פטורה מחליצה. [שאין קידושיו חלים וכן הדין בשוטה - ברייתא]
 - ו. שוה בכל הדינים הללו אף 'בן עשרים שלא הביא שתי שערות'.

6. **רבי:** לא עשו ביאת בן ט' כמאמר בגדול, לשמואל ור' יוחנן: עשו. לכאורה לשמואל ור' יוחנן בהגדיל ונשא אחרת ומת, שצרתה מתיבמת, מדוע לא תיפטר משום צרת מי שיש לה זיקת שני יבמין?

איסור צרת מי שיש לה זיקת שני יבמין תלוי במחלוקת תנאים.

ר' יוחנן הקפיד על ר"א שלא אמר את השמועה משמו, באו רב אמי ורב אסי לפייסו ואמרו לו: לא כך היה המעשה בבית הכנסת של טבריא, בנגר שיש בראשו גלוסטרא שנחלקו בו רבי אלעזר ורבי יוסי, עד שנקרע ס"ת בחמתן, והיה שם רבי יוסי בן קיסמא, אמר: תמיה אני אם לא יהיה בית הכנסת זו עבודת כוכבים! וכן הוה. ר' יוחנן הקפיד יותר משום שר"א לא חברותא שלו. ר' יעקב בר אידי בא לפייסו ואמר לו: 'כאשר צוה ה' את משה עבדו כן צוה משה את יהושע וכן עשה יהושע... וכו' - יהושע יושב ודורש סתם, והכל יודעין שתורתו של משה היא, אף ר' אלעזר תלמידך יושב ודורש סתם, והכל יודעין כי שלך היא. אמר להם: מפני מה אי אתם יודעין לפייס כבן אידי חברינו. הטעם שרבי יוחנן הקפיד כיון שרצה כמו שבקש דוד 'אגורה באהלך' עולמים' יהי רצון שיאמרו דבר שמועה מפי בעולם הזה. ורשב"י מוסיף שכשאומרים שמועה מפיו בעוה"ז שפתותיו דובבות בקבר.